

Zürich – mesto zdravljenja s heroinom

Odrpta scena

Uporabniki so se začeli zbirati v parkih in na prostem konec sedemdesetih let, problemi pa so se večali v naslednjem desetletju. Sprva se je zagovarjalo in preizkušalo represivne ukrepe in ukrepe pomoči. Za situacijo so bili značilni politični spori in nihajoče odločitve. Nazadnje se je v osrednjem Zürichu razvila velika odrpta scena v "Platzspitze" (igelni park). Dnevno se je zbiralo več tisoč uporabnikov drog, preprodajalo in injiciralo droge. Na sceni so bile na voljo številne podporne storitve, ki so pomagale ublažiti nekatere težave, vendar so se scene razširile ne glede na to. Masivna zatiralna pobuda je zgolj povzročila, da se je prizor preselil na bližnjo neizkoriščeno železniško postajo Letten, s kasnejšim povečanjem težav.

Odzivi

Razmere v zgodnjih devetdesetih letih so se doživljale kot katastrofalne. V odgovor na to stanje so vodilne politične stranke razvile skupno politično platformo, kar je državnim organom omogočilo, da razvijejo nacionalni načrt s štirimi stebri; preprečevanje, zdravljenje, nadzor in zmanjševanje škode. Načrt je temeljil na usklajevanju na občinski, kantonski in nacionalni ravni s sodelovanjem policije, sistema zdravljenja in socialnih organov. Programi terenskega dela so sodelovali s policijo in intervencije so dovoljevale vključevanje policije, ki je lahko uporabnike zadržala proti njihovi volji. Zdravljenje z metadonom je bilo močno razširjeno in kasneje dopolnjeno z zdravljenjem s heroinom. Zmanjševanje škode je bilo spodbujano kot glavni cilj poleg zdravljenja, prilagojenega potrebam uporabnika. Nihče ni bil izključen zaradi uporabe drog ali nesodelovalnosti. Vendar je bilo zadrževanje v obravnavi pogosto težavno, pri čemer je veliko uporabnikov zapustilo zdravljenje, čeprav bi se lahko znova vrnili pozneje. Uporabnike, ki so nadaljevali z javnimi nemiri, so lahko prepeljali v "centre za preselitev", kar je lahko vodilo do kvazi-obveznega zdravljenja. Nasilne uporabnike se je obravnavalo kot skupno odgovornost nadzora in zdravljenja. Za duševno bolne uporabnike je bil pristojen javni sistem duševnega zdravja z dobro razvitimi tradicijami za substitucijsko zdravljenje z opiodi.

Temeljne strategije

Platzspitze so zaprli leta 1992 in Lettenovo sceno leta 1994. Vsem uporabnikom se je ponudila možnost zdravljenja. V okviru nadzornih ukrepov in zatiranja odprtih scen so se bili uporabniki na koncu prisiljeni vrniti v svoje domače občine. Ker se odprte scene pogosto ponovno pojavljajo, se je vzpostavilo neprekinjeno skupno prizadevanje. Policija je sprva opredelila odprte scene kot socialno problematiko, medtem ko so se socialni delavci nagibali k pogledu na scene kot na problem javnega reda. Kar je bilo nato ključno, je bilo to, da so se vsi deležniki zedinili okoli skupne odgovornosti. To je najbolje razviti z dnevnimi srečanji policijskih, socialnih in zdravstvenih delavcev. Osnovni koncept je "mestna združljivost" (Stadtverträglichkeit) z namenom integracije marginaliziranih posameznikov. Brezdomstvo je opredeljeno kot nesprejemljivo in Zürich ima 1500 stanovanjskih prostorov za različne ciljne skupine, približno sto mest v začasnih zavetiščih in okoli 400 nizkopražnih mest za uporabnike drog in druge socialno marginalizirane posameznike. Obstaja ničelna toleranca za nekatere vrste vedenja, kot so preprodaja drog in za velika zbiranja uporabnikov na javnih mestih, ki so "uničujoča za soobstoj". Poleg tega je Zürich ustvaril poseben pristop, imenovan "SIP" (varnost, posredovanje, preprečevanje). To vključuje terenske socialne službe, ki delujejo v tesnem

sodelovanju s policijo s skupnimi informacijskimi sistemi. Namen je izobraževanje marginaliziranih ljudi do socialno sprejemljivega vedenja in cilj je sožitje.

Opažanja

Razmere v Zürichu se lahko razumejo v smislu odgovorov na nacionalno in lokalno krizo hitrega povečanja rabe heroína, velikih odprtih scen ter s tem povezane kriminalitete in umrljivosti, kakršne ni bilo še nikoli. Zdi se, da je ta kriza končala več let konflikta med liberalnimi in konzervativnimi strankami, ki zagovarjajo različne ukrepe – z ukrepi zdravljenja in preživetja na eni strani in z represivnimi nadzornimi ukrepi na drugi. Ponavljajoča se nihanja politike je nadomestila dolgoročna sistematična politika, ki vključuje preprečevanje, zmanjševanje škode, zdravljenje in nadzor. Poudarjeno je, da so vsi stebri enako pomembni. Posebej pomembna je bila integracija kontrolnih ukrepov z zdravljenjem in zmanjševanjem škode. Drug pomemben vidik je bilo splošno usklajevanje nacionalne, kantonalne in občinske politike. Danes imajo politiki široko splošno sprejetje pri splošni populaciji, politične stranke pa sprejemajo in podpirajo politike, ki vključujejo različne vidike zmanjševanja škode, z izjemo desne ekstremistične stranke.

Trenutna situacija

Odprte scene z drogami so v švicarskih mestih večinoma izginile. Preprodaja drog običajno poteka v zasebnih apartmajih. Vbrizgavanje drog na javnih mestih je redko. Poročali so, da so igle in brizge na javnih mestih manjši problem. Poročali so tudi o zadovoljstvu uporabnikov, zlasti pri projektih, ki uporabljajo zdravljenje s heroinom. Nadzorni ukrepi so vključeni v zdravljenje, zdravstveno varstvo in socialne storitve. Zmogljivosti zdravstvenih in socialnih storitev so dobro razvite z ustanovljenim sistemom nadzora kakovosti. Uvedeno je tudi obvezno in kvazi-obvezno zdravljenje. Zdravljenje v zaporih je dobro razvito in poteka v okviru različnih modelov.